

Οι Αρχαίες Κούκλες Πλαγγόνες & Κουτσούνες

Έρευνα Δημήτρης Συμεωνίδης JP Δημοσιογράφος /Ανταποκριτής Ε.Σ.Ε.Μ.Ε. (Ένωση Συντακτών Ευρωπαϊκών Μέσων Ενημέρωσης)

«Μετά παιδίας ηδονής μανθάνειν», δηλαδή με την ευχαρίστηση του παιχνιδιού μαθαίνουν, έγραψε ο Πλάτων στο βιβλίο του Νόμοι (ZB 19).

Οι πρόγονοί μας είχαν πολλά παιχνίδια μεταξύ αυτών και την Κούκλα την αρχαία πλαγγόνα

Οι πλαγγόνες ή κούκλες στη σύγχρονη εποχή είναι ένα παιχνίδι πανανθρώπινο. Συναντάται σε όλους τους πολιτισμούς. Άλλες ονομασίες που συναντάμε για τις πλαγγόνες είναι κόρες, νύμφες ή νευρόσπαστα. Η κατασκευή της αρχαίας κούκλας άλλαζε ανάλογα με την εποχή και εξελισσόταν. Αρχίζοντας από ένα στατικό ειδώλιο, απέκτησε χρώματα, σύγχρονες κομμώσεις, φορεσιές και έγινε αρθρωτή μιμούμενη τις φυσικές ανθρώπινες κινήσεις

Σύμφωνα με το Academic Dictionaries and Encyclopedias πλαγγόνιον — το, Α [Πλαγγών] είδος μύρου το οποίο ονομάστηκε έτσι

Η κουτσούνα κρατούσε στα χέρια της κάποιο σύμβολο χριστιανικής λατρείας και ο πατέρας τη χάριζε στην κόρη σαν φυλαχτό, είχε δηλαδή συμβολικό χαρακτήρα προστασίας.

από το όνομα τού εφευρέτη του που ήταν ο αρωματοποιός Πλάγγων ή Πλαγγών, (δείτε τις αρχαίες πηγες) ή, και άλλους, μια εταιρά, η Πλαγγών (Επίσης διαβάστε για την εταιρά στις πηγές) Στην Αρχαία Ελλάδα η κούκλα ονομαζόταν πλαγγόνα και είχε τελετουργική χρήση. Συνήθως οι πλαγγόνες ήταν φτιαγμένες από πηλό και είχαν περίτεχνα χτενίσματα. Τα ρούχα τους ήταν ζωγραφισμένα αλλά υπήρχαν και περιπτώσεις που τις έντυναν με πάνινα ρούχα. Εκτός από παιχνίδι, η πλαγγόνα σχετιζόταν με την ενηλικίωση των κοριτσιών και το ρόλο τους ως γυναίκες στην κοινωνία ενώ η τελετουργική τους υπόσταση εκφραζόταν με την προσφορά τους στη θεά Άρτεμη την παραμονή του γάμου τους ως σύμβολο της αγνότητάς τους. Με τις λέξεις «νύμφη και κόρη» οι κούκλες αποκτούσαν το συμβολικό τους χαρακτήρα. Η εξέλιξη της πλαγγόνας από ειδώλιο σε κούκλα έγινε με την κατασκευή των κινούμενων άκρων τους – αρθρωτή κούκλα – τα οποία ενώνονταν με κλωστή με το κυρίως σώμα (νευρόσπαστα). Αναφέρονται

και ως «δαίδαλα» αφού η κατασκευή τους αποδίδεται στο Δαίδαλο.

Στο Βυζάντιο η κούκλα ονομαζόταν «νέννος» ή «νιννί» και ήταν φτιαγμένη από πηλό, κερι ή γύψο.

Την περίοδο της Τουρκοκρατίας, ο πατέρας βοσκός σκάλιζε την Κουτσούνα (κουτσούνό-ξυλα). Η κουτσούνα κρατούσε στα χέρια της κάποιο σύμβολο χριστιανικής λατρείας και ο πατέρας τη χάριζε στην κόρη σαν φυλαχτό, είχε δηλαδή συμβολικό χαρακτήρα προστασίας.

Οι μητέρες και οι γιαγιάδες έφτιαχναν κούκλες για τα παιδιά με ότι περίσσευε από το νοικοκυριό όπως υφασμάτινα κουρέλια, κάλτσες γεμισμένες με άχυρα ή ζυμάρι. «Κουτσούνες» είναι επίσης οι υφασμάτινες κούκλες που έφτιαχναν οι μητέρες στις κόρες με σκοπό να τις μυήσουν στη μητρότητα. Η νονά χάριζε στη βαφτισιμιά της μια πάνινη κούκλα την οποία εκείνη κρατούσε μέχρι την ημέρα του γάμου της. Στην εφηβεία το κορίτσι αποκτούσε ακόμα μια κούκλα, φτιαγμένη από τις γυναίκες της οικογένειας η οποία ήταν ντυμένη με την τοπική νυφική φορεσιά και τη φύλαγε το κορίτσι στα προικιά του.

Στο μουσείο παιχνιδιών Μπενάκη εκτίθενται παραδοσιακές υφασμάτινες κουτσούνες από τη Σαντορίνη. Ανάμεσά τους και μια μαύρη φτιαγμένη από Αφρικανή νταντά για το παιδάκι που κρατούσε.

Κούκλα παιχνίδι, κούκλα χαρακτήρα, κούκλα σύμβολο, κούκλα πρωταγωνίστρια, ο ρόλος της κούκλας με τις παραδόσεις και τα έθιμα του ελληνικού λαού και τόσοι άλλοι ρόλοι για το διαχρονικό σύμβολο της γυναικείας ταυτότητας.